

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-05-22
Besvaras senast
2026-06-03 kl. 12.00

Till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:832 Tvångsarbete inom bomullssektorn i Turkmenistan

Enligt rapporten *Turkmenistan Cotton: State-Imposed Forced Labor in the Annual Cotton Harvest, High Risk in Global Supply Chains* återgick Turkmenistans regering förra året till den sovjetiska praxis där studenter, statsanställda och militärt värnpliktiga tvingas ut på fälten för att skörda bomull. Därmed övergav myndigheterna de ansträngningar som gjorts tidigare år för att minska användningen av tvångsarbete.

”Under bomullsskörden 2025 tvingade Turkmenistans regering alla grupper av statsanställda – inklusive lärare och teknisk skolpersonal, läkare och sjuksköterskor samt anställda inom kommunala verksamheter och kulturcentra – att plocka bomull eller betala för ersättningsplockare”, står det i rapporten, som använt sig av information sammanställd av representanter från fyra organisationer; Turkmen News, Turkmen Initiative for Human Rights, Progress Foundation och Cotton Campaign.

Vissa tvångsarbetare berättade för människorättsobservatörer att deras plockningskvoter var ”omöjliga att uppnå eftersom arbetet är mycket arbetsintensivt” och temperaturerna regelbundet översteg 38 grader Celsius. De som misslyckades med att uppnå kvoterna riskerade böter och andra bestraffningar. Statsanställda hade möjlighet att köpa sig fria från arbete på fälten men tvingades då betala höga avgifter för att ordna ersättare.

Det finns inga offentliga uppgifter som tyder på att svenska företag i någon större omfattning använder bomull från Turkmenistan, och flera nordiska klädeskedjor har undertecknat den så kallade Turkmen Cotton Pledge, där de förbinder sig att inte använda turkmenisk bomull så länge tvångsarbete förekommer i sektorn. Samtidigt är spårbarheten i globala textilleveranskedjor begränsad, och människorättsorganisationer varnar för att turkmenisk bomull fortfarande kan nå europeiska marknader indirekt via tredjeländer såsom Turkiet och Pakistan.

EU arbetar på flera sätt för att påverka Turkmenistan att avskaffa tvångsarbete, framför allt inom bomullssektorn, men många bedömare anser, trots att vissa framsteg uppnåddes 2023–2024, att resultaten hittills varit begränsade.

EU för regelbundna människorättsdialoger med Turkmenistan där frågor om arbetsrätt, tvångsarbete och mänskliga rättigheter tas upp. Inför dialogerna har

människorättsorganisationer uppmanat EU att sätta hårdare press på regimen att erkänna problemen och genomföra reformer.

Europaparlamentet har under flera år betonat att ett fördjupat samarbete och handelsrelationer med Turkmenistan bör kopplas till konkreta förbättringar av mänskliga rättigheter och arbetsvillkor. Organisationer som övervakar tvångsarbete har uppmanat EU att villkora framtida handels- och investeringsmöjligheter med att systemet för statligt tvångsarbete avskaffas.

EU stöder också internationella arbetsrättsliga insatser genom International Labour Organization (ILO). Turkmenistan har på senare år inlett ett visst samarbete med ILO, bland annat kring arbetsmarknadsreformer och förbud mot barnarbete i bomullsskörden. Ett exempel är att landet 2024 formellt förbjöd personer under 18 år att arbeta med bomullsskörd.

År 2024 antog EU en ny förordning som förbjuder produkter, framställda med tvångsarbete, att säljas på EU-marknaden. Reglerna omfattar både importerade och EU-producerade varor. Europeiska kommissionen kommer att kunna utreda tvångsarbete utanför EU och stoppa sådana produkter från att komma in på marknaden. Reglerna börjar tillämpas den 14 december 2027.

Jag vill fråga bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa:

Kommer ministern, med anledning av att Turkmenistan nu återupptagit tvångsarbete inom bomullssektorn och EU-förordningen ännu inte börjat tillämpas, att vidta några särskilda åtgärder inom EU för att hindra att bomullsprodukter från Turkmenistan hamnar på den svenska marknaden?

.....

Björn Söder (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch